

ROERKERKNIEUWS - door het jaar

editie 214 (12 augustus 2024) – www.roerkerken.nl

St. Rochus (16 augustus)

De heilige Rochus van Montpellier (1295-1327) is één van de zes pestheiligen en één van de veertien 'noodhelpers'. Hij was enig kind en verloor zijn beide ouders toe hij een jaar of twintig was. Zodra hij kon, gaf hij zijn geërfde vermogen aan de armen en vertrok in 1317 te voet naar Rome. Onderweg verpleegde hij zieken, bij voorkeur pestlijders, en verwierf spoedig naam, omdat hij sommigen genas door het kruisteken over hen te maken. Op de terugreis werd hij te Piacenza zelf door de pest aangetast. Hij trok zich terug in een bos en werd daar door een engel genezen. Bij zijn terugkeer in zijn vaderstad werd hij op bevel van zijn oom als spion gevangengenomen. Hij verbleef vijf jaar lang, tot aan zijn dood, in de gevangenis. Toen hij stierf verscheen er een engel in glanzend licht die verkondigde dat allen die Rochus aanriepen tegen de pest, genezen zouden worden. Dit verhaal ging onmiddellijk rond in Montpellier en al spoedig werd hij in heel Europa als pestheilige vereerd.

Naar het schijnt togen tot aan de Tweede Wereldoorlog regelmatig mensen naar Melick om er de heilige Rochus te vereren. "Vooral op zijn feestdag kwamen vereerders van de omliggende dorpen en uit het Duitse grensgebied. De verwoesting van de kerk in 1945 betekende ook het einde van de bedevaart", aldus het prestigieuze naslagwerk 'Bedevaartplaatsen in Nederland' deel III: provincie Limburg (Amsterdam-Hilversum 2000) blz. 583-584. Hoewel er geen schriftelijke gegevens over een bijzondere verering van St. Rochus in Melick bestaat wisten bejaarden inwoners in 1981 aan Piet Gootzen (1935-2011), in 1962 medeoprichter en eerste voorzitter van de HVR, te melden *"dat in elk geval tot circa 1940 processiebedevaarten uit omliggende dorpen zoals Herkenbosch, Posterholt, St. Odiliënberg, Birgelen (D), Karken (D) en Kempen (D) op de feestdag van Rochus naar Melick kwamen om hem te vereren. Er vond die dag reliekverering plaats"*. Het ontstaan van deze verering resp. bedevaart wordt gekoppeld aan *"tien stenen beelden (in de kerk van Melick, red.) die volgens de overlevering afkomstig waren uit het in de Franse Tijd opgeheven klooster te Dahlheim"*, waaronder een Rochusbeeld. Dat *"stond, samen met de andere, op circa vier meter hoogte op een sokkel tegen een middenschippijler van de kerk. Bij de verwoesting in 1945 zijn vrijwel alle beelden, waaronder het Rochusbeeld, vernield"*. Verder is een sprake van een Rochusreliëf, *"die in de inventarislijsten van 1835 en 1904 niet genoemd (wordt), maar voor 1940 wel aanwezig moet zijn geweest"*. Al met al een vreemd en vaag verhaal. Vandaag de dag kan zich in ieder geval niemand (meer) een bijzondere Rochusverering in Melick herinneren. Wel moet er ooit sprake zijn geweest van een bijzondere Agathaverering. Uit 1766 dateert immers een zilveren reliekhouder met daarin relieken van zowel de H. Andreas als de H. Agatha.

Installatie Mgr. Ron van den Hout

Op zaterdag 24 augustus a.s. zal de 59-jarige Mgr. Ron van den Hout, thans bisschop van Groningen-Leeuwarden, als 25^e bisschop van Roermond worden geïnstalleerd. Dat vindt plaats tijdens een pontificale Eucharistieviering in de kathedraal die om 10.30 uur begint. De Limburgse regionale omroep L1 zendt vanaf 10.00 uur een voorbeschouwing uit en vanaf 10.30 uur een liveregistratie van de viering. Tijdens deze viering neemt de nieuwe bisschop formeel de Roermondse bisschopszetel in bezit. Dat gebeurt door plaatsneming op een speciaal daartoe bestemde zetel (vroeger met bronzen baldakijn) die in 1957 vervaardigd

werd door edelsmederij Brom in Utrecht, die ook tekende voor het hoofdaltaar (celebratie-altaar), de lezenaar (ambo), zes koorzetels, het processiekruis en zeven kandelaren. Edelsmederij Brom werd in 1856 aan de Oudegracht gesticht door Gerard Brom (1831-1882). Bij zijn overlijden 1882 werd de zaak overgenomen door zijn zoon Jan Hendrik (1860-1915) die in 1898 de zaak naar de Drift verplaatste. Bij zijn overlijden werd de leiding over de zaak overgenomen door zijn zonen Jan (1891-1954) en Leo (1896-1965). Het was laatstgenoemde die de zaak in 1961 wegens de afnemende vraag naar religieuze kunst en gebrek aan een opvolger sloot. Ter herinnering aan ruim honderd jaar 'Edelsmidse Brom' (1856-1961) werd aan de Drift een door Utrechtse beeldhouwer Pieter d'Hondt (1917-1997) gemaakte gevelsteen geplaatst met daarop een gedicht van de Utrechtse kunst- en literatuurcriticus Jan Engelman (1900-1972).

Bloemtapijt Roermondse Kapel in het Zand

Van zaterdag 14 t/m donderdag 19 september a.s. kan dagelijks tussen 10.00 en 17.00 uur in het Kruiswegpark aan de Parklaan in Roermond weer het Bloemtapijt worden bewonderd. Het bloemtapijt bestaande uit twaalf bloembedden wordt ieder jaar gelegd om daarmee het einde van het bedevaartseizoen te markeren. Thema dit jaar is het 'Jaar van het Gebed' dat paus Franciscus als aanloop naar het Heilig Jaar 2025 heeft uitgeroepen. De bloemen en bijmaterialen worden gratis ter beschikking gesteld door bloemisten en kwekers uit de regio. In het Open-Monumenten-Weekend (14 en 15 september) zijn er devotionalia te koop. De fotoreportage van dit bloemtapijt evenals het boek over het 90 jarig bestaan van het Kruiswegpark zijn de hele week te koop in de tent. De entree is gratis. Wel staat er een offerblok voor een kleine gift aan dit unieke project door vrijwilligers, waarbij de opbrengst volledig toekomt aan het onderhoud van het Kruiswegpark.

De vreemde carrière van de Posterse kapelaan Hons (1763-1833) deel II

"De poging van Page om de kwestie te bagatelliseren mocht niet baten. Op 11 april 1807 schreef Gerard Franciscus Dumont, bedienaar van de St.-Michielskerk, vanuit Sittard aan de vicaris-generaal van Aken, dat Maria Josepha weer bij pastoor Hons in dienst was en dat haar zus op een andere plek te werk gesteld was. Hons werd als de vader van het kind beschouwd. Zijn pogingen anderen aan te wijzen waren mislukt. Hij zou zelfs een arme jongeman 50 tot 60 kronen aangeboden hebben om het vaderschap op zich te nemen. Voorts zou Hons enkele jaren eerder ook bij een zekere Brigitte een kind verwerkt hebben. Tenslotte voerde Dumont als argument aan, dat Maria Josepha de ware vader niet wenste te noemen en dit zeker wel gedaan zou hebben, wanneer ze Hons daardoor vrij had kunnen pleiten. En Hons zelf zweeg in alle talen en verdedigde zich niet... Misschien was het wel, omdat pastoor Houben van Guttecoven had verklaard, dat de pastoor van Sittard vijf jaar eerder een verdachte omgang had gehad met een gehuwde dame Birgitta, die voorheen lange tijd onvruchtbaar was geweest. Op straat werd verkondigd – en na vijf jaar was dat gerucht de wereld nog niet uit –, dat pastoor Hons de vader van het op zo late leeftijd geboorde kind zou zijn. Dat de Sittardse pastoor Hons niet de enige in opspraak geraakte geestelijke was, moge blijken uit een vertrouwelijke brief aan het bisdom Aken in het handschrift van pastoor Page. In zijn in de eerste week van september 1806 te dateren schrijven vraagt hij om corrigerende maatregelen. Op zondag 31 augustus had pastoor Tummers uit Vucht bij Maasmechelen zich schandalig gedragen op het feest van Sint-Rosa in Sittard. Bij de nachtelijke danspartijen had hij zich met zijn dienstbode schaamtelozer gedragen dan de thans zo onfatsoenlijke jongelieden zelf, zodat zijn obscene daden overal

in de buurt publiek bekend stonden. Verder zou de uit Geleen afkomstige Wilhelmus Vroemen, voorheen kloosterling in Maastricht, maar sinds negen jaar als priester in Sittard woonachtig, tegen woekerrente geldleningen afgesloten hebben met de joden en een schandaal veroorzaakt hebben door ongeoorloofde omgang met de echtgenote van de heer Loyens, waardoor vele Sittardenaren niet meer naar zijn missen kwamen. Tenslotte was er in Sittard een priester genaamd Sloun, die zich overgaf aan overvloedig drankgebruik en zonder respect missen in minder dan 19 minuten afwerkte. Page verzuchtte: 'Mogen deze zeer grote stenen des aanstoots weggenomen worden en andere wellicht nog verborgen wantoestanden door een dergelijk streng voorbeeld van bestraffing verbeterd worden'. Een op 22 augustus 1806 opgesteld overzicht van tot zielzorg in staat zijnde priesters in het kanton Sittard voegde hij toe. Van de kwestie Wilhelmus Vroemen is in Keulen een uitvoerig dossier bewaard gebleven. Uiteindelijk stelde pastoor Pingen van Havert vast, dat de omgang van Vroemen met de dame Loyens ongegronde lasterpraat was, dat de heer samen met andere geestelijken wel eens in huize Jeukens een glaasje bier ging drinken, maar dat het verhaal van de woeker wel op waarheid berustte, zij het dat hij het geld gebruikte om arme mensen te helpen. Hoe is het pastoor Hons verder vergaan? Volgens de kroniek van Dunckel en Pothast zou hij in het jaar 1807 gestorven zijn. Niets is minder waar, zoals we zullen zien. Op 27 september 1807 stuurde men vanuit het bisdom aan Hons een brief met de mededeling dat Napoleon inmiddels een opvolger van hem had benoemd en dat hij dus geacht werd ongemerkt Sittard te verlaten. Blijkbaar volgde Hons deze instructies niet op, want op 16 maart 1808 ontving hij weer een brief van de bisschop met de mededeling, dat zijn benoeming op 17 maart 1807 beëindigd was en dat hij het bisdom Aken diende te verlaten. Inderdaad is een niet gedateerde resignatiebrief van Hons bewaard. Vanwege de walgelijkheden die hij in zijn pastoorsfunctie te Sittard tot dan toe had moeten ondergaan en waarvan het einde nog niet in zicht was, deed hij afstand van zijn pastoorschap. Wel hoopte hij dat Berdolet zou bemiddelen bij de minister van de eredienst om het pensioen voor hem als voormalig lid van het door de Fransen opgeheven St. Petruskapittel te behouden. Op 12 september 1809 had Hons het bisdom blijkbaar nog niet verlaten. Hij schreef een brief aan Berdolet, waarin hij klaagde over het feit dat de bisschop zijn belofte niet was nagekomen om hem een andere werkplek te bezorgen dan wel een pensioen. Om dit pensioen te kunnen krijgen, moest hij een specificatie van het grondbezit van de Sittardse pastorie overleggen. De pastorie was echter meer dan 300 jaar eerder geïncorporeerd in het St.-Petruskapittel. Dit kapittel was door de Fransen opgeheven en de documenten waren in beslag genomen. Ook had hij nog een schuldvordering op de parochiekerk lopen, maar ondanks mooie beloften gaf men hem niets. Hij ondertekende als 'ex pastor, vicarius in Munstergeleen'. Uiteindelijk belandde Willem Hendrik Hons in Posterholt, waar hij van 1819 tot 1832 kapelaan was. Hij overleed aldaar op 25 april 1833, 69 jaar oud". Of en zo ja in hoeverre ze in Posterholt van vorenstaande geweten hebben? Misschien dat zijn komst naar Posterholt te maken kan hebben met de toenmalige pastoor van Posterholt: Martinus Daems (1819-1830); die was aanvankelijk immers (ook) Franciscaan geweest, afkomstig uit het klooster te Maaseik (Jeu Veelen: 'Ontstaan en Voortgang' [2003] blz.89).

Personalia

Op zaterdagmorgen 10 augustus j.l. vond in Roermond de crematie plaats van **Johannes Anna Maria (Hans) Schoemakers (1962-2024)**. Geboren in Roermond, maar getogen op de Etsberg in Vlodrop zou hij pas na de dood van zijn ouders in 2008 resp. 2009 op zichzelf gaan wonen, en wel aan de Henri Goovaertsiaan in Herkenbosch. Hij verdiende zijn eigen kostje

als manager van een tweetal locaties van de Janshen-Hahnrahts-groep, totdat hij vanwege psychische klachten werd afgekeurd. In zijn hobby's toonde hij zijn creatieve geest; gitaarspelen, fotograferen en schilderen; daarin vond hij ook rust en troost als hij het wel eens zwaar had. Een andere grote hobby van hem was motorrijden: rijdend op zijn Harley-Davidson kon hij zijn problemen minstens weer eens voor even vergeten. Vooral sinds het overlijden van zijn ouders ging hij nog vaker dan vroeger bij 'tante Jes' (Werens-Konings) op de Etsberg buurten; daar waren hij en zijn broer Frank en nichtje Annemiek als kind al graag en vaak over de vloer gekomen. Toen zij begin 2021 op 94-jarige leeftijd kwam te overlijden, was dat een groot gemis voor hem. Of dat de reden was om zijn heil ergens anders te zoeken? In ieder geval trok hij drie jaar geleden de stoute schoenen aan en meldde hij zich bij zijn oud 'buurmeisje' Riny Gootzen uit Vlodrop met het verzoek om oude banden weer eens aan te halen. Ze kenden elkaar al van jongs af aan en vooral toen hij regelmatig in café Roerzicht kwam (hij hoorde er min of meer tot de stamgasten) zag hij haar vaak; zij had er immers jarenlang uitgeholpen, met name als er in de erachter gelegen zaal iets te doen was. Sindsdien gingen ze vaker met elkaar om: samen wandelen, samen een terrasje-pikken, samen uit eten. Afgelopen voorjaar begon hij ineens met zijn rug te sukkel. De fysiotherapie waarmee men de pijn probeerde te bestrijden bracht echter geen soelaas, eerder integendeel. Bij een MRI-scan twee maanden later kwam aan het licht dat hij een kwaadaardige ziekte onder de leden had, een die binnen de kortste keren een einde zou maken aan zijn leven dat sinds zijn recente verloving met Riny zo'n positieve wending had genomen. Daags nadat hij op 1 augustus j.l. in het ziekenhuis officieel met haar getrouwd was, werd hij in het Roermondse hospice De Ark opgenomen, waar er op zondag 4 augustus j.l. niet alleen een einde aan zijn leven kwam, maar ook aan zijn lijden. Hij is slechts 62 jaar mogen worden.

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch, tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick, tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg, tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt, tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop, tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl